

รายงานผลการถอดบทเรียนเกษตรกรต้นแบบ
ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)
อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
ข้อมูล ณ วันที่ ๔ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

๑. ชื่อ-สกุล นางทองเมื่อด พรหมพิทักษ์
๓. ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ บ้านเลขที่ ๑๕๑ หมู่ที่ ๓ ตำบลวังน้ำลาด อำเภอไพศาลี จังหวัดนครสวรรค์
โทรศัพท์ ๐๙๘-๘๔๙๓๖๕๓
เกิด พ.ศ. ๒๕๐๒ ปัจจุบันอายุ ๖๖ ปี
๔. สถานภาพ ☐ โสด ☒ สมรส ☐ หย่าร้าง
๕. ระดับการศึกษา ปริญญาตรี
สถาบันการศึกษา ปริญญาตรี ศิลปศาสตรบัณฑิต
คณะ/สาขาวิชา สหวิทยาการเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
๖. อาชีพปัจจุบัน
☒ ๖.๑ ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว
☐ ๖.๒ ประกอบอาชีพการเกษตร และประกอบอาชีพอย่างอื่นนอกเหนือจากเกษตร
ระบุ.....-.....
๗. รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๔๐๐,๐๐๐ บาท/ปี
๘. เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. สินค้าหลัก ข้าว
๒. แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๑ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย
แปลงเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว จำนวน ๑ แปลง
๓. ฐานเรียนรู้ จำนวน ๕ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย
- ๓.๑ ฐานเรียนรู้ที่ ๑ การผลิตและการแปรรูปข้าว
- ๓.๒ ฐานเรียนรู้ที่ ๒ เศรษฐกิจพอเพียง
- ๓.๓ ฐานเรียนรู้ที่ ๓ การจัดการดินและปุ๋ย
- ๓.๔ ฐานเรียนรู้ที่ ๔ การผลิตและใช้ชีวภัณฑ์
- ๓.๕ ฐานเรียนรู้ที่ ๕ การทำบัญชีครัวเรือน
๔. หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย
- ๔.๑ หลักสูตรหลัก จำนวน ๑ หลักสูตร ประกอบด้วย
- ๑) การลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

๔.๒ หลักสูตรบังคับ จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) เศรษฐกิจพอเพียง
- ๒) การทำบัญชีครัวเรือน

๔.๓ หลักสูตรเสริม จำนวน ๒ หลักสูตร ประกอบด้วย

- ๑) การจัดการดินและปุ๋ย
- ๒) การผลิตและใช้ชีวภัณฑ์

๔.๔ หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก.

๑) หลักสูตรการลดต้นทุนและเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

๑.๑) วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

- (๑) เพื่อให้เกษตรกรได้รับความรู้ในการลดต้นทุนการผลิตข้าว
- (๒) เพื่อให้เกษตรกรมีการผลิตข้าวแบบลดต้นทุนการผลิต
- (๓) เพื่อให้เกษตรกรมีแนวทางในการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว

๑.๒) เนื้อหาวิชา

- (๑) การศึกษาต้นทุนและแนวทางการลดต้นทุนการผลิตข้าว
- (๒) การผลิตปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ
- (๓) การผลิตสารกำจัดวัชพืช
- (๔) การผลิตสารไล่แมลง
- (๕) การทำบัญชีฟาร์ม
- (๖) การสำรวจและติดตามแปลง
- (๗) การผลิตข้าวแบบปลอดภัยได้มาตรฐาน GAP

๑.๓) รูปแบบการถ่ายทอดความรู้

- (๑) การจัดอบรม/จัดกระบวนการเรียนรู้/การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้
- (๒) การฝึกปฏิบัติ
- (๓) การศึกษาดูงาน
- (๔) การจัดทำแปลงเรียนรู้

๕. การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด (การเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ให้อธิบายวิธีการ และแนวทางในการเข้าร่วมจัดทำแผนอย่างละเอียด)

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด โดยการเข้าร่วมประชุมคณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด ซึ่งมีการประสานเชื่อมโยงการขับเคลื่อน ศพก. และแปลงใหญ่กับอำเภอต่าง ๆ ในจังหวัด รวมถึงรับทราบข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตรในจังหวัด ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและแนวทางการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน และมีส่วนร่วมในการนำเสนอประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

๑) การพัฒนาศักยภาพ ศพก. และศูนย์เครือข่าย โดยเสนอให้ส่วนกลางสนับสนุนงบประมาณในการพัฒนาศูนย์หลักและศูนย์เครือข่าย ปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณ ศพก. ให้เหมาะสมในการจัดกระบวนการเรียนรู้ และสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุและอุปกรณ์ที่จำเป็น ในการพัฒนาศักยภาพ ศพก. ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเกษตรกรและผู้ที่สนใจ

- ๒) การรายงานการดำเนินการของ ศพก. ปัญหาอุปสรรค และการดำเนินการแก้ไข
- ๓) ความเสี่ยงด้านการเกิดภัยธรรมชาติ เช่น ภัยแล้ง โรคพืชและศัตรูพืชระบาด ปัญหาอุปสรรค และการแก้ไข การแจ้งเตือนภัย และการสร้างการรับรู้ให้กับเกษตรกร
- ๔) สถานการณ์การผลิต การเพาะปลูก การตลาด ปัญหาอุปสรรค และแนวทางแก้ไข
- ๕) แนวทางการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการตลาดของพืชหลัก เช่น ข้าว มันสำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ และอ้อยโรงงาน เป็นต้น
- ๖) การประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารทางด้านนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ ๆ
- ๗) วิเคราะห์ปัญหาในพื้นที่ และแนวทางการแก้ไข
- ๘) การขับเคลื่อนให้ ศพก. เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

๖. การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) (มีการจัดทำแผนฯ อย่างไรบ้าง ใครบ้างเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผน และให้แนบแผนฯ)

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยการจัดประชุม คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ ร่วมกันรับทราบข้อมูลสถานการณ์ด้านการเกษตรในพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกันวิเคราะห์สาเหตุและหาแนวทางแก้ไขปัญหา และร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.) โดยวางแผนระยะเวลาการดำเนินการในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ (เอกสารแนบท้ายภาคผนวก)

๖.๑ การเตรียมการ

- ๑) ประชุมหารือคณะกรรมการ ศพก. และเครือข่าย ระหว่าง ธ.ค. ๒๕๖๗ - ม.ค. ๒๕๖๘
- ๒) ร่วมกันวิเคราะห์เพื่อการพัฒนา ศพก. ระหว่าง ธ.ค. ๒๕๖๗ - ม.ค. ๒๕๖๘
- ๓) กำหนดแนวทางพัฒนาและแผนการดำเนินงาน ระหว่าง ธ.ค. ๒๕๖๗ - ม.ค. ๒๕๖๘
- ๔) พัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้ ระหว่าง ธ.ค. ๒๕๖๗ - ม.ค. ๒๕๖๘

ภาพการจัดประชุมคณะกรรมการเครือข่าย และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

๖.๑ การพัฒนาศักยภาพ ศพก.

๑) การปรับปรุงฐานเรียนรู้	ระหว่าง พ.ค. ๒๕๖๘ - ก.ค. ๒๕๖๘
๒) การปรับปรุงแปลงเรียนรู้	ระหว่าง พ.ค. ๒๕๖๘ - ส.ค. ๒๕๖๘
๓) การปรับปรุง/จัดทำ/ข้อมูลประจำ ศพก.	ระหว่าง มี.ค. ๒๕๖๘ - ส.ค. ๒๕๖๘
๔) พัฒนาศูนย์เครือข่าย	ระหว่าง ก.พ. ๒๕๖๘ - ส.ค. ๒๕๖๘
๕) ประชุมคณะกรรมการ ศพก.	ระหว่าง ก.พ. ๒๕๖๘ - ก.ย. ๒๕๖๘

๖.๒ การให้บริการของ ศพก.

ระหว่าง ต.ค. ๒๕๖๗ - ก.ย. ๒๕๖๘

๖.๓ การอบรมเกษตรกร

ระหว่าง ก.พ. ๒๕๖๘ - ก.ย. ๒๕๖๘

๖.๔ การพัฒนาทีมงาน

ระหว่าง ม.ค. ๒๕๖๗ - ก.ย. ๒๕๖๘

๖.๖ ติดตามประเมินผลและรายงาน

ระหว่าง ต.ค. ๒๕๖๗ - ก.ย. ๒๕๖๘

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑. ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

๑.๑ แร่งบันดาลใจและจุดเริ่มต้น

๑) อะไรคือแรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตรของท่าน

นางทองเม็ด พรหมพิทักษ์ มีความมุ่งมั่นในการประกอบอาชีพการเกษตร ยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดำเนินตามรอยเท้าพ่อ และมีการปลูกข้าวที่ได้รับการรับรองมาตรฐาน GAP โดยแปลงเรียนรู้ของ ศพก. เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรในพื้นที่และนอกพื้นที่

นางทองเม็ด พรหมพิทักษ์ เป็นผู้ที่อุทิศตนและเสียสละเวลาในกิจกรรมบำเพ็ญประโยชน์ต่อผู้อื่น และสังคมอย่างต่อเนื่องมาตลอด เป็นวิทยากรให้กับกลุ่มเกษตรกรที่มีความสนใจ และเยาวชนคนรุ่นใหม่ เพื่อเป็นช่องทางในการสร้างรายได้ และสามารถพึ่งพาตนเองได้

ทั้งนี้ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอไพศาลี ได้จัดตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ โดยมี นางทองเม็ด พรหมพิทักษ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ประกอบด้วย หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตข้าว การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และหลักสูตรอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่ง ศพก. แห่งนี้ เป็นศูนย์ต้นแบบของอำเภอไพศาลีที่มีความพร้อมในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพมีเกษตรกรต้นแบบที่เป็นปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำเกษตรแบบพอเพียง มีจิตอาสา สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ และเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อม และมีระบบการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีฐานเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง มีสมาชิกและประธาน ศพก. เครือข่ายอื่น ๆ ที่สามารถร่วมเป็นวิทยากรอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรได้ อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

ปัจจัยที่มีผลต่อความประสบความสำเร็จ มีดังนี้

- ๑) ประธาน ศพก. มีจิตอาสา มีความรู้ความสามารถด้านการเกษตร ด้านการตลาด ด้านการบริหารจัดการกลุ่ม และมีชื่อเสียงเป็นที่ยอมรับ
- ๒) คณะกรรมการ ศพก. มีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของ ศพก. อย่างต่อเนื่อง
- ๓) สมาชิกและเกษตรกรเครือข่ายให้ความร่วมมือในการดำเนินงานของ ศพก. และเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในชุมชน และผู้ที่สนใจ
- ๔) ศพก. เปิดโอกาสให้ผู้สนใจเข้ามาเรียนรู้ได้อย่างสะดวก
- ๕) สมาชิกเครือข่าย ศพก. เข้าร่วมการอบรม/ศึกษาดูงาน เพื่อพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง
- ๖) สมาชิกและเกษตรกรเครือข่ายให้ความร่วมมือในการทำงานร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ
- ๗) มีการเชื่อมโยงการทำงานระหว่างศูนย์เครือข่าย ในการถ่ายทอดความรู้ด้านการเกษตร การเปิดโอกาสทางการตลาด และการประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่รู้จักมากขึ้น
- ๘) หน่วยงานภาครัฐและเอกชนสนับสนุนการดำเนินงานของศพก. อย่างต่อเนื่อง

๒) ปัญหาความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้

ในอดีต ป้าทองเม็ด ทำนาแบบต้นทุนต่ำ เนื่องจากทำนาเอง ไม่จ้างแรงงาน จึงมีต้นทุนการผลิตต่ำ เมื่อมีครอบครัว จึงปรึกษามีว่าขอทำงานเพื่อส่วนรวม และร่วมทำงานกับหน่วยงานต่าง ๆ เพื่อให้ชาวบ้านมีการพัฒนาชีวิตที่ดีขึ้น แต่ด้วยพื้นที่นาในเขต หมู่ ๓ ตำบลวังน้ำลึก เป็นนาดอน อาศัยน้ำฝนเป็นหลัก จึงประสบปัญหาภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วม และฝนทิ้งช่วง อีกทั้งยังขาดผู้นำในการพัฒนาด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่ ชาวบ้านจึงคัดเลือกให้ป้าทองเม็ดเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน เพื่อเป็นผู้นำในการพัฒนาหมู่บ้าน

๑.๒ รายละเอียดของการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในแปลงเรียนรู้ ฐานเรียนรู้

๑) การทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและนวัตกรรมหรือเทคโนโลยีการเกษตรใดที่ได้นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตร (เช่น การลดการเกิดปัญหาเรื่องดิน น้ำ อากาศ ในพื้นที่ การลดต้นทุนการผลิต การลดการระบาดของศัตรูพืช การเพิ่มผลผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต ได้มีการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาปรับใช้อย่างไรบ้าง)

๑.๑) มีการเชื่อมโยงกับหน่วยงานวิชาการหรือมหาวิทยาลัยเพื่อขยายผลงานวิจัยสู่เกษตรกรในพื้นที่ และมีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีใหม่ๆ ในหลักสูตรที่เกี่ยวข้องมาใช้ในการพื้นที่เพื่อถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกรที่สนใจเข้ามาเรียนรู้ โดย ศพก.อำเภอไพศาลี มีการเชื่อมโยงร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และบริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน) ในการพัฒนาสินค้าและแปรรูปข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า ภายใต้โครงการนวัตกรรมสร้างรอยยิ้ม โดยมีการนำนวัตกรรมมาใช้ ใน ศพก.อำเภอไพศาลี ได้แก่ แผงโซลาร์เซลล์ อุปกรณ์และเทคนิคการแปรรูปข้าวเป็นข้าวพอง ข้าวข้าวกล้องไรซ์เบอร์รี่ และผงข้าวพร้อมชง

๑.๒) ศพก.อำเภอไพศาลี มีการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการผลิตข้าวและพัฒนาคุณภาพข้าว รวมทั้ง การแปรรูปข้าว ได้แก่ โดรน รถแทรกเตอร์ ฝานไถ เครื่องหยอดเมล็ดพันธุ์ข้าวแห้ง เครื่องคัดเมล็ดพันธุ์ข้าว เครื่องสีสุญญากาศ และโซลาร์เซลล์ โดยใช้ในการถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรที่เข้ามาอบรมและเรียนรู้

๑.๓) ศพก.อำเภอไพศาลี มีการใช้พันธุ์ดี และสร้างแบรนด์เป็นของตนเอง มีชนิดสินค้าข้าวที่ได้รับ การรับรอง มาตรฐานสินค้าเกษตรการปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับเมล็ดพันธุ์ข้าว (มกษ.๔๔๐๖-๒๕๖๐) รหัส รับรอง กษ ๐๙-๔๔๐๖-๖๐-๐๐๕๐๐๐๐๑๗ GAP วันที่ให้การรับรอง ๒๖ เมษายน ๒๕๖๔ ชนิดข้าวที่ได้รับรอง มาตรฐาน ได้แก่ ข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ และ กษ ๔๓ ซึ่งผลิตภัณฑ์ของ ศพก. ได้แก่ ข้าวกล้อง, ข้าวสารปลอดภัย, ข้าวพอง, ข้าวไรซ์เบอร์รี่, เมล็ดพันธุ์ข้าว, ผงข้าวและจมูกข้าวพร้อมซัง, ไข่เค็มใบเตย และพรมเช็ดเท้า ช่องทางการ จำหน่าย ได้แก่ ณ ที่ตั้ง ศพก., หน่วยงานราชการ, ห้างสรรพสินค้า, งานมหกรรมสินค้าต่าง ๆ, ร้านค้าในอำเภอและ จังหวัดนครสวรรค์ และจำหน่ายสินค้าช่องทางออนไลน์โดยจัดส่งไปรษณีย์ให้ผู้รับสินค้าในต่างจังหวัด

๒) อธิบายขั้นตอนการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมทางการเกษตรของท่าน

๒.๑) การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรม

(๑) ผ่านกลบตอซัง

ช่วยในการไถกลบตอซังข้าวหรือพืชไร่ที่มีอยู่ในไร่นาภายหลังจากการเก็บเกี่ยว ผลผลิตแล้ว ระหว่างการเตรียมพื้นที่เพาะปลูกขณะที่ดินมีความชื้น และปล่อยทิ้งไว้ช่วงระยะเวลาหนึ่ง เพื่อให้ สลายในดินซึ่งจะกลายเป็นแหล่งของอินทรีย์วัตถุและธาตุอาหารพืช จึงปลูกพืชหลักตามที่ต้องการต่อไป

(๒) เครื่องหยอดข้าว

ช่วยลดปริมาณการใช้เมล็ดพันธุ์ จากเดิมที่สมาชิกปลูกข้าวโดยการหว่าน ใช้เมล็ด พันธุ์ อัตราสูงถึง ๓๐-๔๐ กิโลกรัม ต่อไร่ เมื่อสมาชิกได้รับความรู้จากหน่วยงานต่าง ๆ ได้แก่ กรมการข้าว และ กรมส่งเสริมการเกษตร พร้อมทั้งได้รับการสนับสนุนเครื่องหยอดข้าว ส่งผลให้สมาชิกลดการใช้เมล็ดพันธุ์ลง โดย การใช้เครื่องหยอดข้าวแห้งและเครื่องหยอดข้าวน้ำตม ใช้เมล็ดพันธุ์ลดลงเหลือ ๘ กิโลกรัม ต่อไร่ ส่วนการใช้เครื่อง ปักดำลดการใช้ เมล็ดพันธุ์ลงเหลือเพียง ๑๒ กิโลกรัม ต่อไร่

(๓) การใช้รถไถของกลุ่ม

ช่วยลดปัญหาค่ารถไถจากนายหน้า ซึ่งกลุ่มจะดำเนินการไถให้กับสมาชิกโดยเก็บ ค่าใช้จ่ายถูกกว่าท้องตลาด เพื่อให้สมาชิกลดต้นทุนในการผลิตและมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

(๔) เครื่องหว่านปุ๋ย เครื่องฉีดยาข้าว

ช่วยลดปัญหาค่าหว่านปุ๋ยและฉีดยาข้าวจากนายหน้า ซึ่งกลุ่มจะดำเนินการให้กับ สมาชิกโดยค่าใช้จ่ายให้ถูกลงกว่าท้องตลาด เพื่อให้สมาชิกลดต้นทุนในการผลิตและมีความสะดวกสบายมากยิ่งขึ้น

(๕) การใช้ปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ

ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมีและสารเคมี โดยการนำวัตถุดิบทางชีวภาพและวัสดุเหลือใช้ ในท้องถิ่นมาผลิตปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ ใช้ในการปรับปรุงดินและบำรุงต้นพืช ให้ข้าวเจริญเติบโตเร็วและเพิ่ม ผลผลิตให้มากขึ้น

๒.๒) การปลูกและการจัดการ

(๑) การเตรียมแปลงปลูก

นำนวัตกรรมเครื่องลั่นตอซังมาใช้ เพื่อให้สะดวกต่อการไถกลบตอซังและปลูกพืช หมุนเวียนเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน

การเตรียมดินเริ่มฤดูนาปีหลังจากปลูกพืชหลังนาปล่อยน้ำเข้าแปลงทิ้งไว้จนน้ำแห้งก่อน จากนั้นไถตะเพื่อเป็นการตากดินและทำลายวัชพืช โรคพืชบางชนิดพักดินไว้ ๔-๗ วัน ไถแปรครั้งที่สองจะช่วยพลิก เอาดินที่กลบไว้ขึ้นมาอีกครั้ง เพื่อทำลายวัชพืชที่ขึ้นใหม่และเป็นการย่อยดินให้มีขนาดเล็กและขั้นตอนสุดท้าย ไถคราดเพื่อปรับพื้นที่ให้สม่ำเสมอ ควบคุมระดับน้ำที่ทำได้สามารถควบคุมวัชพืชและข้าวพันธุ์ปนได้

(๒) การปลูกข้าวและพันธุ์ที่ใช้

พันธุ์ข้าวที่นำมาใช้ปลูกเป็นเมล็ดพันธุ์และข้าวเพื่อการแปรรูปนั้นจะใช้พันธุ์ขยายจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ ของกรมการข้าวเป็นหลัก โดยการปลูกข้าวจะแบ่งออกเป็น ๒ แบบ ดังนี้

- การปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นเมล็ดพันธุ์ ปลูกโดยวิธีการปักดำเท่านั้น
- การปลูกเพื่อจำหน่ายเป็นข้าวแปรรูป ปลูกแบบหยอดข้าวแห้ง หยอดน้ำตาม

และวิธีการหว่าน

(๓) การตัดพันธุ์ปนและข้าววัชพืช เนื่องจากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวออกจำหน่ายต้องมี

คุณภาพตรงตามมาตรฐานของเมล็ดพันธุ์ข้าว ทางกลุ่มจึงได้กำหนดการคัดพันธุ์ปนออกเป็น ๔ ระยะ ได้แก่ ระยะแตกกอ ระยะตั้งท้อง ระยะออกรวง และระยะโน้มรวง โดยในระยะแตกกอนั้นจะใช้คนเดินถอนข้าวที่ขึ้นนอกแถว ออกส่วนระยะตั้งท้องออกรวง ให้ดูที่ลักษณะของต้นข้าว ลักษณะของใบธง สีใบ ลำต้นที่ไม่เหมือนต้นอื่นต้องถอนออก ระยะโน้มรวงเลือกดูลักษณะคอรวงและเมล็ดที่ผิดไปจากพันธุ์หลัก ระยะก่อนเก็บเกี่ยวดูสีของคอรวงลักษณะของเมล็ด

(๔) การเก็บเกี่ยว

- ก่อนการเก็บเกี่ยวระบายน้ำออกจากแปลง ๒๐ วัน
- เก็บเกี่ยวข้าวตามระยะที่กำหนดและเรียงลำดับตามแผนการปลูก และแผนเก็บเกี่ยว

ระยะการเก็บเกี่ยวข้าวทั่วไปและข้าวขาวดอกมะลิ ๑๐๕ ที่เหมาะสมต่อการแปรรูป ควรเก็บเกี่ยวข้าวในระยะ ๒๘ - ๓๐ วัน หลังการออกดอก หากเก็บเกี่ยวช้ากว่าที่กำหนดมักพบปัญหาในการแปรรูป มีข้าวสารหักปน ได้ปริมาณข้าวเต็มเมล็ดไม่เป็นไปตามเป้าหมาย ระยะที่เหมาะสมต่อการเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์ คือ ระยะหลังข้าวออกดอก ๓๐ วัน จะทำให้ได้เมล็ดพันธุ์คุณภาพดี

๒.๓ การแปรรูปข้าว

ขั้นตอนที่ ๑ เมล็ดพันธุ์ที่ผ่านการตรวจสอบจากนั้นนำไปตากเพื่อลดความชื้น มีการทำความสะอาดลานตากเพื่อไม่ให้มีสิ่งเจือปนหรือข้าวพันธุ์ที่จะปนมากับเมล็ดพันธุ์ การตากข้าวควรตาก ๓ แดด ครั้งที่ ๑ ควรตากข้าวช่วงเช้าถึงช่วงเย็น โดยในช่วงเย็นต้องรวมข้าวที่ได้ตากไว้รวมให้เป็นกอง จากนั้นนำผ้าใบคลุมกองข้าวเพื่อป้องกันน้ำค้าง ตากจนข้าวมีความชื้นอยู่ที่ ๑๒-๑๔ เปอร์เซ็นต์ หลังจากตากข้าว เพื่อลดความชื้นเสร็จแล้ว

ขั้นตอนที่ ๒ ทำความสะอาดและแยกสิ่งเจือปนออกจากข้าวเปลือกเพื่อคัดแยกสิ่งเจือปนต่าง ๆ ออก

ขั้นตอนที่ ๓ การกระเทาะเปลือกเพื่อแยกแกลบออกจากเมล็ดข้าว

ขั้นตอนที่ ๔ การขัดรำออกจากข้าวกล้องเพื่อขัดเมล็ดข้าวสารให้เรียบเป็นเงาสะอาด

ปราศจากรำเคลือบ

ขั้นตอนที่ ๕ ข้าวเพื่อการแปรรูปน้ำบรรจุกระสอบ กระสอบละ ๓๕ กิโลกรัม (กระสอบพลาสติกสาน) หรือบรรจุกระสอบละ ๖๐ กิโลกรัม (กระสอบป่าน) พร้อมทั้งติดป้ายชื่อพันธุ์ การจัดการสต็อกเพื่อการตลาด

สำหรับข้าวเพื่อการแปรรูปหลังจากการตาก บางส่วนจะเก็บไว้ที่ทำการกลุ่มและอีกส่วน จะทำการเก็บรักษาไว้ที่บ้านของสมาชิก โดยมีแคร่วางรองพื้นก่อนกองเมล็ดพันธุ์ข้าว เพื่อไม่ให้เมล็ดพันธุ์รับความชื้นจากพื้นโดยตรง เมื่อมีลูกค้าสั่งจองผลิตภัณฑ์ข้าว จะแจ้งให้สมาชิก/เครือข่าย ศพก. นำข้าวมาแปรรูปที่ ศพก.

ส่วนการเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว จะรวบรวมผลผลิตไว้ภายในโกดัง โดยการจัดวางกองเมล็ดพันธุ์ข้าวจะมีแคร่วางรองเพื่อไม่ให้เมล็ดพันธุ์รับความชื้นจากพื้นโรงเก็บ มีการจัดวางแยกตามชนิดของพันธุ์ข้าว มีป้ายบ่งชี้ว่าเป็นข้าวพันธุ์อะไร ก่อนการจำหน่ายนั้นจะเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ไว้ก่อน ๑ เดือน เพื่อให้เมล็ดพันธุ์ระยะพักตัว เนื่องจากข้าวที่เก็บเกี่ยวมาใหม่ ๆ จะอยู่ในระยะพักตัว มีเปอร์เซ็นต์ความงอกน้อย เมื่อครบระยะเวลาแล้วทางกลุ่มจะมีการทดสอบความงอกก่อนการจำหน่ายอีกครั้ง โดยต้องมีเปอร์เซ็นต์ความงอกไม่ต่ำกว่าร้อยละ ๘๐ จึงจะนำเมล็ดพันธุ์ออกจำหน่ายให้กับผู้ซื้อได้

เครื่องจักรและเทคโนโลยีที่นำมาใช้ในการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก.

๓) อธิบายขั้นตอนการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการ เช่น การใช้ปุ๋ยตามค่าวิเคราะห์ดิน การปรับเปลี่ยนพันธุ์พืชที่ทนต่อสภาพภูมิอากาศ ด้านทานต่อโรคแมลง เป็นต้น (ให้อธิบายขั้นตอน วิธีการอย่างละเอียด)

เริ่มต้นจากการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิม ๆ สู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตร ด้วยความเป็นคนใฝ่รู้ทำให้มีความพยายามที่จะเรียนรู้และศึกษาดูงานหลายแห่ง ซึ่งทำให้ป่าทองเหม็ดได้รับความรู้เรื่องการผลิตข้าวปลอดสารพิษ และการแปรรูปเพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น

- อบรมการทำนาแบบลดต้นทุน โดย ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวนครสวรรค์ กรมการข้าว
- อบรมการทำเกษตรแบบผสมผสาน และการผลิตขยายชีวภัณฑ์ โดย สำนักงานเกษตรอำเภอ และสำนักงานเกษตรจังหวัด
- อบรมการจัดการดินและปุ๋ย และการตรวจวิเคราะห์ดิน โดย สถานีพัฒนาที่ดินนครสวรรค์
- อบรมการทำบัญชีฟาร์ม โดย สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด กรมตรวจบัญชี
- อบรมพัฒนาอาชีพ เช่น การทำขนม, น้ำพริกเผา, ไม้กวาดอ่อน, ไม้กวาดแข็ง และไข่เค็ม โดย สำนักงานพัฒนาฝีมือแรงงาน ภาค ๘ นครสวรรค์

จากประสบการณ์การปลูกข้าวแบบปลอดสารพิษ โดยลดการใช้สารเคมีแล้วเปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยหมัก และ ชีวภัณฑ์ในการปลูกข้าว เช่น

- น้ำหมักข้าวกลัองและฮอร์โมนไข่ ใช้บำรุงข้าวช่วยให้รวงโต และเมล็ดข้าวเต็ม
- สารสกัดสะเดาใช้ไล่แมลง
- ใช้เชื้อราไตรโคเดอมา, บิวเวอเรีย และเมตตาไรเซียม ป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูข้าว

๒. ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต (ใส่รายละเอียดข้อมูลเชิงตัวเลขเพิ่มเติม เพื่อการเปรียบเทียบเชิงประจักษ์ และให้ระบุสินค้าเกษตรที่ทำการผลิตใน ศพก.ของท่าน)

๒.๑ สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

๑) สินค้าเกษตร ด้านพืช ที่มีการผลิตใน ศพก. มีข้าว ๔ สายพันธุ์ ประกอบด้วย

๑.๑) ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕ ไร่
๑.๒) ข้าวพันธุ์ กข ๔๓	พื้นที่ปลูกจำนวน ๑๐ ไร่
๑.๓) ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๐ ไร่
๑.๔) ข้าวหอมใบเตย	พื้นที่ปลูกจำนวน ๒๕ ไร่

- ๒) สินค้าเกษตร ด้านประมง ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-..... ชนิด
 ๓) สินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-..... ชนิด
 ๔) สินค้าเกษตร ด้านอื่น ๆ ที่มีการผลิตใน ศพก. มีทั้งหมด.....-..... ชนิด

๒.๒ ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก. มีดังนี้ (ในระบุด้านทุนการผลิตสินค้าเกษตรหลัก)

๑) สินค้า.....ข้าว.....มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑.๑) ค่าเตรียมดิน (ไถตะ และไถพรวน)	เป็นเงิน ๔๐๐ บาท/ไร่
๑.๒) ค่าปลูก	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๓) ค่าจ้างหว่านปุ๋ย (จำนวน ๒ ครั้ง)	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่
๑.๔) ค่าจ้างฉีดสารควบคุมวัชพืชก่อนงอก (ยาคุม)	เป็นเงิน ๖๐ บาท/ไร่
๑.๕) ค่าจ้างกำจัดวัชพืช	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๖) ค่าจ้าง/ฉีดสารกำจัดวัชพืช	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๗) ค่าจ้างฉีดฮอร์โมนพืช	เป็นเงิน ๑๒๐ บาท/ไร่
๑.๘) ค่าน้ำมันเชื้อเพลิงสูบน้ำ	เป็นเงิน ๒๐ บาท/ไร่
๑.๙) ค่าเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๖๐๐ บาท/ไร่
๑.๑๐) ค่าขนส่ง	เป็นเงิน ๕ บาท/ไร่
๑.๑๑) ค่าเมล็ดพันธุ์ (อัตรา ๑๕ กิโลกรัม/ไร่ ราคาเมล็ดพันธุ์ ๑๕ บาท) เป็นเงิน ๒๒๕ บาท/ไร่	
๑.๑๒) ค่าวัสดุการเกษตรและวัสดุสิ้นเปลือง	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๑๓) ค่าปุ๋ย (หว่านปุ๋ย จำนวน ๒ ครั้ง)	เป็นเงิน ๒๒๕ บาท/ไร่
๑.๑๔) ค่าสารกำจัดวัชพืช	เป็นเงิน ๕๐ บาท/ไร่
๑.๑๕) ค่าเช่าที่ดิน	เป็นเงิน ๒,๐๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๔,๐๐๕ บาท/ไร่

รายได้ ประกอบด้วย

(๑) ข้าวพันธุ์ขาวดอกมะลิ ๑๐๕

- ผลผลิต ๖๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ราคาเมล็ดพันธุ์ ๑๒.๐๐ บาท/กิโลกรัม
- ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ ราคาจำหน่าย ๓๖ บาท/กิโลกรัม

(๒) ข้าวพันธุ์ กข ๔๓

- ผลผลิต ๕๐๐ กิโลกรัม/ไร่
- ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ ราคาจำหน่าย ๕๐ บาท/กิโลกรัม

(๓) ข้าวพันธุ์ไรซ์เบอร์รี่

- ผลผลิต ๗๐๐ กิโลกรัม/ไร่ ราคาเมล็ดพันธุ์ ๓๐ บาท/กิโลกรัม
- ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ ราคาจำหน่าย ๖๐ บาท/กิโลกรัม

(๔) ข้าวพันธุ์หอมใบเตย

- ข้าวแปรรูปบรรจุถุงสุญญากาศ ราคาจำหน่าย ๖๐ บาท/กิโลกรัม

๒.๓ รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน (ได้รายวันจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกวันของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ (ได้รายสัปดาห์จากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกสัปดาห์ของท่าน)
ได้จากอะไรบ้าง ระบุ.....-.....เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ.....-.....บาท/สัปดาห์
- ๓) รายได้รายเดือน (ได้รายเดือนจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกเดือนของท่าน)
มีดังนี้

๓.๑) ข้าวบรรจุถุงสุญญากาศ ขนาดบรรจุ ๑ กิโลกรัม เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๓.๒) ผลิตภัณฑ์ข้าวพอง เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๕,๐๐๐ บาท/เดือน

๓.๓) ผงจมูกข้าว เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๔) รายได้รายปี (ได้รายปีจากการจำหน่ายสินค้าเกษตรที่มีการให้ผลผลิตได้ทุกปีของท่าน) มีดังนี้

๔.๑) ข้าวบรรจุถุงสุญญากาศ ขนาดบรรจุ ๑ กิโลกรัม เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒๔๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๔.๒) ผลิตภัณฑ์ข้าวพอง เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๑๘๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๔.๓) ผงจมูกข้าว เฉลี่ยรายได้เดือนละ ๒๔๐,๐๐๐ บาท/เดือน

๒.๔ ประโยชน์ที่ได้รับ

๑) ประโยชน์ที่เกิดกับตนเอง

นางทองเมตตา พรหมพิทักษ์ ได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ และได้รับความรู้จากการเข้ารับการอบรมและศึกษาดูงาน เป็นการพัฒนาตนเองและนำความรู้ที่ได้รับนำมาพัฒนาต่อยอดในชุมชน โดยเริ่มจากพื้นที่นาของตนเองและขยายผลไปยังแปลงเครือข่าย จัดการพื้นที่สร้างจุดเรียนรู้และฐานต่าง ๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ โดยมีแปลงเรียนรู้การลดต้นทุนการผลิตข้าว ตั้งอยู่ที่ หมู่ ๓ ตำบลวังน้ำลึก เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกร

๒) เกษตรกรรายอื่น

๒.๑) เกษตรกรที่เข้ามาเรียนรู้ที่ ศพก. ได้รับความรู้ในการทำการเกษตร โดยเฉพาะการผลิตข้าว เช่น การลดต้นทุนการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การแปรรูปผลผลิต การตลาด เศรษฐกิจพอเพียง และการทำบัญชีครัวเรือน/ฟาร์ม เป็นต้น

๒.๒) เกษตรกรมีการรวมกลุ่มกันเป็นกลุ่มเกษตรกร เช่น กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร วิสาหกิจชุมชน และกลุ่มแปลงใหญ่ เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีความเข้มแข็ง และพัฒนาต่อยอดสร้างเครือข่ายในการผลิต และการตลาด

๒.๓) ศพก.อำเภอไพศาลี มีการสร้างเครือข่ายในการดำเนินงาน เครือข่ายด้านการผลิต เครือข่ายด้านองค์ความรู้ เครือข่ายด้านการตลาดและด้านอื่นๆ ผ่านการประชุมเชื่อมโยงเครือข่ายคณะกรรมการ ศพก. และแปลงใหญ่ระดับอำเภอ เพื่อให้เกิดการประสานการทำงานเครือข่ายด้านการผลิต ด้านการตลาด รวมทั้ง องค์ความรู้ต่างๆ โดยมี ศพก. และศูนย์เครือข่าย เป็นฐานเรียนรู้และเป็นแหล่งองค์ความรู้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ตลอดจนเป็นการบ่มเพาะเกษตรกรที่เข้าเป็นสมาชิกแปลงใหญ่ต่อไป รวมทั้ง คณะกรรมการเครือข่าย ศพก. และแปลงใหญ่ ได้พบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้และเชื่อมโยงการดำเนินงานกัน

๓) ประโยชน์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน

เมื่อมีกลุ่มเกษตรกรที่เข้มแข็งในชุมชน ทำให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชนเข้ามา สนับสนุนและสร้างเครือข่ายในชุมชน มีการสนับสนุนงบประมาณ และสนับสนุนวัสดุ/อุปกรณ์/ครุภัณฑ์ ให้แก่ เกษตรกรชุมชน เพื่อพัฒนาชุมชนเข้มแข็ง

๓. ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

๓.๑ เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑) การปรับปรุงบำรุงดิน ประธาน ศพก. และเครือข่าย มีการปรับปรุงบำรุงดินโดยใช้ปุ๋ยมูลไส้เดือน ปุ๋ยหมัก และน้ำหมักชีวภาพ ช่วยลดการใช้ปุ๋ยเคมี/สารเคมี เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีการปลูกปอเทือง/พืชตระกูลถั่วหลังการเก็บเกี่ยว เพื่อไถกลบเป็นปุ๋ยพืชสด ช่วยปรับปรุงบำรุงดิน รวมทั้งหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร

๒) การป้องกันและการรักษาดิน มีการปลูกหญ้าแฝกบริเวณคันดินรอบสระน้ำและคูน้ำบริเวณรอบแปลง ช่วยลดการพังทลายของหน้าดิน

๓) การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน มีการป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน เช่น การตายหอย การใช้น้ำสมุนไพรไล่แมลง การใช้สารชีวภัณฑ์ และการใช้สารเคมีอย่างถูกต้องตามหลักวิธีการ ไม่ทำลายสภาพแวดล้อม และปลอดภัยต่อเกษตรกร

๓.๒ ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ (ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก.)

๑) จากกิจกรรมการเกษตรของ ศพก. มีการผลิตแบบลดการใช้สารเคมี เน้นการใช้ปุ๋ยหมัก น้ำหมักชีวภาพ และสารชีวภัณฑ์ต่าง ๆ ผลิตแบบลดการใช้สารเคมี และมีการผลิตตามหลัก GAP จากกระบวนการผลิตดังกล่าว ช่วยอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม

๒) มีการปลูกพืชปุ๋ยสดหลังฤดูเก็บเกี่ยว และไถกลบตอซังข้าว ช่วยหยุดการเผาในพื้นที่การเกษตร และอนุรักษ์ทรัพยากรดิน อีกทั้งยังอนุรักษ์แมลงศัตรูธรรมชาติที่อยู่ในแปลงนา

๓) มีแนวคิดพัฒนา ศพก. และแปลงเรียนรู้ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ท่องเที่ยวเชิงเกษตร โดยการพัฒนาพื้นที่การเกษตรเพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับอาชีพ มีการเชื่อมโยงอาชีพและวิถีชุมชนเข้ากับการท่องเที่ยว เป็นการสร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตรในชุมชน ก่อให้เกิดการอนุรักษ์และส่งเสริมการพัฒนาการเกษตรอย่างยั่งยืน และส่งต่ออาชีพเกษตรกรรมให้กับลูกหลานต่อไป

๔. ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๔.๑ ผลสำเร็จการปฏิบัติงานในฐานะ ศพก. เป็นที่ประจักษ์

๔.๑.๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่

ประธาน ศพก. เป็นเกษตรกรที่มีประสบการณ์ในการทำเกษตรและมีความเชี่ยวชาญในการเรียนรู้วิทยาการใหม่ ศึกษาการทำเกษตรอินทรีย์ และความรู้ด้านต่าง ๆ โดยเริ่มต้นจากการปฏิบัติเองก่อน แล้วเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้และเป็นสื่อกลางในการส่งต่อข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรรายอื่น เพื่อให้เกษตรกรและผู้สนใจนำความรู้และข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ไปประยุกต์ใช้

นอกจากนี้ยังส่งเสริมการรวมกลุ่มเกษตรกรเพื่อส่งเสริมอาชีพ ซึ่งได้มีการนำผลิตภัณฑ์ที่กลุ่มผลิตไปจำหน่ายในงานจำหน่ายสินค้าต่าง ๆ ในจังหวัดและต่างจังหวัด รวมถึงขายส่งให้แก่ร้านค้า

๔.๑.๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้

๑) การจัดอบรม/จัดกระบวนการเรียนรู้

๒.) การจัดงานวันถ่ายทอดเทคโนโลยีเพื่อเริ่มต้นฤดูกาลผลิตใหม่ (Field Day)

๔.๑.๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่

๑) ประธาน ศพก. เปิดให้บริการรับปรึกษาปัญหาด้านการเกษตร และแนะนำแนวทางการแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร รวมถึงมีเอกสารแจกจ่ายสำหรับเกษตรกรที่สนใจสามารถรับเอกสารที่ ศพก. ไปศึกษาเพิ่มเติม และทดลองปฏิบัติจริงด้วยตนเอง

๒) ศพก. มีการลงทะเบียนผู้เข้ามาขอรับบริการทุกครั้ง เมื่อมีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับสภาพปัญหาที่เกษตรกรเคยมาขอคำปรึกษา ก็จะประสานงานกับเจ้าหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานเพื่อร่วมกันวิเคราะห์และแก้ไขปัญหาให้กับเกษตรกร

๔.๑.๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร

ศพก. ให้บริการข้อมูลข่าวสาร โดยติดตั้งป้ายองค์ความรู้วิชาการ เอกสารวิชาการ และแผ่นพับวิชาการต่าง ๆ ณ บริเวณ ศพก.

๑) ข้อมูลการผลิตข้าวและการแปรรูป

๒) ข้อมูลการใช้ชีวภัณฑ์และการบริหารจัดการศัตรูพืช

๓) ข้อมูลการบริหารจัดการดินและปุ๋ย

๔) ข้อมูลการทำบัญชีฟาร์ม/ครัวเรือน

๕) ข้อมูลวิชาการอื่น ๆ

๕) แปลงเรียนรู้ ศพก. จำนวน ๔ ไร่

แปลงเรียนรู้ของ ศพก. เป็นแปลงเรียนรู้ด้านการลดต้นทุนการผลิตข้าว พื้นที่จำนวน ๔ ไร่ โดยหลังจากเก็บเกี่ยวข้าว จะมีการปลูกปอเทืองเพื่อปรับปรุงบำรุงดิน เป็นแหล่งเรียนให้กับเกษตรกร

๔.๑.๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร (มีช่องทางในการขยายผลอย่างไร เกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติต่ออย่างไร และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติอย่างไร)

๑) ช่องทางในการขยายผลองค์ความรู้ ได้แก่ การจัดอบรม, การจัดกระบวนการเรียนรู้, การศึกษาดูงาน, การฝึกปฏิบัติ, การเป็นวิทยากรร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ, การจัดทำเอกสารวิชาการ สื่อการสอน เอกสารแผ่นพับ และการเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ เป็นต้น

๒) ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ

๒.๑) เกษตรกรที่ผ่านการอบรมจาก ศพก. ได้นำความรู้ไปใช้ในการพัฒนาการผลิตของตนเอง โดยเกษตรกรนำความรู้ในการผลิตปุ๋ยหมัก สารไล่แมลง และน้ำหมักชีวภาพไปใช้ในแปลงตนเอง โดยมีการติดตามเยี่ยมเยียนของเกษตรกรต้นแบบ คณะกรรมการ ศพก. และเจ้าหน้าที่สำนักงานเกษตรอำเภอไพศาลี

๒.๒) มีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ และหน่วยงานต่างๆเข้ามาใช้สถานที่เพื่อถ่ายทอดความรู้อย่างสม่ำเสมอ มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและให้บริการแก่เกษตรกร ทำให้เกษตรกรได้รับข้อมูลข่าวสาร และได้มีโอกาสเข้าร่วมโครงการต่าง ๆ มากขึ้น

๒.๓) ศพก. สามารถพัฒนาต่อยอดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าว และการแปรรูปข้าว ทำให้ชุมชนเป็นที่รู้จักและคนในชุมชนมีรายได้เพิ่มขึ้น จากการจำหน่ายข้าวแปรรูปและการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนอื่น ๆ เช่น ไม้กวาดดอกหญ้า ไม้กวาดทางมะพร้าว ไข่เค็ม และน้ำพริก เป็นต้น

๔.๑.๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่

๑) ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ จัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรนำความรู้ไปปรับใช้ในไร่นา เช่น การผลิตปุ๋ยหมัก สารไล่แมลง และน้ำหมักชีวภาพไปใช้

๒) การส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยการจัดอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกร
กลุ่มนาแปลงใหญ่

๓) โครงการนวัตกรรมสร้างรอยยิ้ม กลุ่ม ปตท. ร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

๓) การพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

ศพก. อำเภอโศก มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง มีแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรศึกษาดูงาน มีการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและให้บริการแก่เกษตรกร ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าวและการแปรรูปผลผลิตข้าว

๔.๑.๔ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อย่างไรบ้าง

๑) นางทองเมตตา พรหมพิทักษ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) อำเภอโศก โดยจัดตั้ง ศพก. ขึ้นเมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๘ มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นศูนย์เรียนรู้ในการอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร ประกอบด้วย หลักสูตรการลดต้นทุนการผลิตข้าว การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต การเพิ่มมูลค่าผลผลิต และหลักสูตรอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับเกษตรกรในพื้นที่ ซึ่ง ศพก. แห่งนี้เป็นศูนย์ต้นแบบของอำเภอโศกที่มีความพร้อมในการถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิตทางการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ มีเกษตรกรต้นแบบที่เป็นประชาชนชาวบ้านที่มีความรู้ความสามารถด้านการทำเกษตรแบบพอเพียง มีจิตอาสา สามารถเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ และเปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้ามาแลกเปลี่ยนเรียนรู้และนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต โดยคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและมีระบบการผลิตที่สามารถพึ่งพาตนเองได้อย่างยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีฐานเรียนรู้ด้านต่าง ๆ เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้ด้วยตนเอง มีการจัดอบรมพัฒนาความรู้ให้แก่เกษตรกรอย่างต่อเนื่อง มีสมาชิกและประธาน ศพก. เครือข่ายอื่น ๆ ที่สามารถร่วมเป็นวิทยากรอบรมถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรได้

๒) ให้บริการข้อมูลข่าวสารทางการเกษตร

๓) เป็นสื่อกลางระหว่างเกษตรกร กับภาครัฐและภาคเอกชน

๔) จากการได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นแหล่งเรียนรู้ที่เกษตรกรสามารถเข้ามาเรียนรู้และฝึกปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

๕) ส่งเสริมการจัดตั้งกลุ่มศูนย์ข้าวชุมชน/กลุ่มแปลงใหญ่ เพื่อให้เกษตรกรมีการดำเนินงานแบบกลุ่ม และมีการบริหารจัดการไร่นาอย่างมีประสิทธิภาพ

๖) เป็นแหล่งเรียนรู้การใช้นวัตกรรมเพื่อพัฒนาการเกษตรในพื้นที่

๗) เป็นแหล่งเรียนรู้การแปรรูปผลผลิตข้าวเพื่อเพิ่มมูลค่า และเพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร

๘) เกษตรกรต้นแบบ ร่วมกับ คณะกรรมการ ศพก. อำเภอโศก เจ้าหน้าที่สำนักงาน

เกษตรอำเภอโศก ได้ประชุมร่วมกันวิเคราะห์ศักยภาพของศพก.อำเภอโศก กำหนดเป้าหมาย ประเด็นการพัฒนา ตามความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่ โดยเชื่อมโยงการดำเนินงานร่วมกับศูนย์เครือข่าย ศพก. ของอำเภอโศก พัฒนาสมาชิก ศพก. ให้เป็นเกษตรกรต้นแบบเพื่อพัฒนาไปสู่ Smart Farmer และขยายผลสู่เกษตรกรใกล้เคียงชุมชน รวมทั้ง ส่งเสริมให้มีการรวมกลุ่ม เพื่อการผลิตในรูปแบบแปลงใหญ่

๙) การสร้างเครือข่ายในการผลิตข้าวปลอดภัย โดยการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรที่สนใจ

๑๐) การใช้เทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ ในกระบวนการผลิต เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตอย่างต่อเนื่อง

๑๑) เสนอโครงการเพื่อขอรับการสนับสนุนปัจจัยต่าง ๆ จากภาครัฐและเอกชน

๑๒) การส่งเสริมให้สมาชิกกลุ่มเข้ารับการอบรม/ศึกษาดูงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับสมาชิกคนอื่นในกลุ่ม เป็นการพัฒนากลุ่มต่อไป

๑๓) จัดทำแปลงสาธิตการผลิตข้าวปลอดภัย สำหรับให้ผู้ที่สนใจและหน่วยงานต่าง ๆ ได้ศึกษาดูงาน เป็นแปลงต้นแบบและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน

๔.๒ ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๔.๒.๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน

๑) ประธาน ศพก. รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นต้นแบบให้แก่เกษตรกรในการทำเกษตรแบบปลอดภัย ลดต้นทุนการผลิต และดำเนินชีวิตตามแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เปิดโอกาสให้เกษตรกรได้เข้ามาศึกษาหาความรู้กับตนเองได้ตลอดเวลา ไม่หวงวิชาความรู้มีจิตอาสาที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้สนใจ

๒) ประธาน ศพก. รู้สึกภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งในการขับเคลื่อนการดำเนินงานด้านการเกษตรร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐ และเอกชน มีส่วนร่วมในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ การให้บริการข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ รวมถึงการเสนอโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาด้านการเกษตรในชุมชน

๓) ประธาน ศพก. รู้สึกภูมิใจที่เกษตรกรผู้เข้ามาเรียนรู้และอบรมจาก ศพก. ได้นำองค์ความรู้ต่าง ๆ ที่ได้รับนำกลับไปประยุกต์ใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อตนเอง และขยายต่อยอดให้แก่เกษตรกรที่สนใจในการปฏิบัติตาม เพื่อลดต้นทุนการผลิต เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และพัฒนาคุณภาพของผลผลิต ทำให้ต้นทุนการผลิตลดลงและมีรายได้เพิ่มขึ้น

๔.๒.๒ ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ

๑.๑) การดำรงตำแหน่งทางสังคม

- รองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำลัด
- ประธานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตรอำเภอไพศาลี
- ประธานคณะกรรมการกลุ่มนาแปลงใหญ่ หมู่ ๓ ตำบลวังน้ำลัด
- ประธานกลุ่มผู้ผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตำบลวังน้ำลัด
- กรรมการกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขาหินกลิ้ง
- กรรมการวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขาหินกลิ้ง
- ครูบัญชีอาสา
- หมอดินอาสา
- เคยดำรงตำแหน่งคณะกรรมการศึกษา ประจำโรงเรียนบ้านเขาหินกลิ้ง เมื่อปี

พ.ศ. ๒๕๓๗

- เคยดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ที่ ๓ ตำบลวังน้ำลัด เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๔๒

และครบวาระเมื่อวันที่ ๑ มีนาคม ๒๕๔๗

๑.๒) เป็นผู้นำในการริเริ่มการรวมกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขาหินกลิ้ง ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๒๕ และจัดตั้งวิสาหกิจชุมชนกลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านเขาหินกลิ้ง ในปี พ.ศ. ๒๕๕๖ โดยรวมกลุ่มกันดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง เป็นแหล่งเรียนรู้ของการลดต้นทุนการผลิตข้าว การแปรรูปผลผลิตข้าว และการเพิ่มมูลค่าผลผลิตข้าว เป็นต้น และยังมีการส่งเสริมให้คนในชุมชนมีอาชีพเสริม เพิ่มรายได้ในครัวเรือน เช่น การทำไข่เค็ม การทำไม้กวาดดอกหญ้า การทำน้ำพริก เป็นต้น ทำให้เกษตรกรมีรายได้ในครัวเรือนเพิ่มขึ้น และยังทำให้ชุมชนเข้มแข็งเกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตที่ดี

๑.๓) ประธาน ศพก. เป็นผู้ซึ่งมีจิตอาสาในการเป็นวิทยากรถ่ายทอดความรู้ให้แก่ผู้อื่น และเข้ารับการอบรมเพื่อพัฒนาตนเอง ร่วมกับหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนอย่างต่อเนื่อง และจัดทำแปลงและฐานเรียนรู้เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับเกษตรกรและผู้สนใจได้ศึกษาและปฏิบัติตาม

๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม

๒.๑) ทำแปลงเรียนรู้การผลิตข้าวปลอดภัย เพื่อทำเป็นตัวอย่างแล้วแนะนำให้เกษตรกรรายอื่นทดลองทำตาม เมื่อทำแล้วได้ผลดีก็รวมกลุ่มเกษตรกรผู้ผลิตข้าวปลอดภัย และมีผู้สนใจสมัครเข้าร่วมอย่างต่อเนื่อง ทำให้สามารถนำไปปฏิบัติได้อย่างยั่งยืน

๒.๒) หน่วยงานสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ในจังหวัดนครสวรรค์ และหน่วยงานต่างๆในพื้นที่ เช่น สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอไพศาลี ธ.ก.ส.อำเภอไพศาลี ได้เข้ามาสนับสนุนข้อมูลวิชาการและข่าวสารด้านการเกษตรให้กับ ศพก.อำเภอไพศาลี รวมทั้ง ใช้สถานที่ ศพก.อำเภอไพศาลี ในการจัดอบรมถ่ายทอดความรู้แก่เกษตรกรและบุคคลทั่วไป

๒.๓) ศพก. อำเภอไพศาลี มีการจัดกิจกรรมถ่ายทอดความรู้อย่างต่อเนื่อง มีแปลงเรียนรู้ให้เกษตรกรศึกษาดูงาน มีการจำหน่ายสินค้าเกษตรและผลิตภัณฑ์ชุมชน มีการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารและให้บริการแก่เกษตรกร ซึ่งสามารถพัฒนาให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการผลิตข้าว และการแปรรูปผลผลิตข้าว โดยในปี ๒๕๖๖ ศพก.อำเภอไพศาลี ได้เสนอแผนการทำกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงเกษตร ในแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลวังน้ำลึก เพื่อเชื่อมโยงแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆในชุมชน

๕. ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน

จากความสำเร็จในการประกอบอาชีพการเกษตร ป้าทองเมียดยึดหลักความซื่อตรง ยอมรับกติกาของกลุ่ม มุ่งมั่นและมั่นใจในสมาชิกกลุ่ม มีการอยู่ร่วมกันในชุมชนแบบพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกัน ร่วมกันคิดร่วมกันทำ เพื่อขับเคลื่อนและประสบความสำเร็จไปด้วยกัน นอกจากนี้ป้าทองเมียดยังยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินชีวิตและการประกอบอาชีพ หากจะทำอะไรต้องมีความพยายาม ต้องทำอย่างจริงจัง และมีจิตอาสาในการพัฒนา เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งกับตนเอง ผู้อื่น และชุมชนด้วย

ป้าทองเมียด กล่าวว่า “เกษตรกรต้องมีความใฝ่รู้ เปิดใจรับสิ่งใหม่ และฝึกปฏิบัติหรือทดลองทำ เพื่อพัฒนาความรู้และสร้างประสบการณ์ที่จะนำมาพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดียิ่งขึ้น”

แนวคิด/วิถีทัศน์ของเกษตรกรต้นแบบ

“ปรัชญาชีวิต อาสารักถิ่น”

ออมดิน - ไม่ใช้ปุ๋ยเคมี

ออมน้ำ - ขุดสระห้วยไร่ปลายนา

ออมทรัพยากรธรรมชาติ - ปลูกต้นไม้ทดแทน

ออมเงิน - รู้รับรู้จ่าย

ออมน้ำใจ - ช่วยเหลือพึ่งพากันและกัน

ออมความรัก - ให้กับครอบครัวและชุมชน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑.๑ นางสาวมานิตา จันทร์เศรษฐี	วิทยาการกระบวนการ
๑.๒ นางสาวเมธิญา อินดำ	ผู้จับประเด็น
๑.๓ นางมลทิราลัย กันยาประสิทธิ์	ผู้สรุปประเด็น
๑.๔ นางสาวพัชรี จันทวงษ์	ผู้ถ่ายภาพ/วิดีโอ/บันทึกเสียง

๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้

๑) การเตรียมการ

- กำหนดผู้ร่วมถอดบทเรียน
- กำหนดแนวทางและศึกษาหัวข้อ/ประเด็นการถอดบทเรียน
- วางแผนกำหนดวันลงพื้นที่ถอดบทเรียน
- กำหนดวัสดุ/อุปกรณ์ที่ต้องใช้ในการถอดบทเรียน

๒) การดำเนินการ

- นัดหมายวันลงพื้นที่ถอดบทเรียน กับประธาน ศพก. และผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน
- ลงพื้นที่ถอดบทเรียนตามวันทีนัดหมาย
- วิเคราะห์และรวบรวมข้อมูลจากการถอดบทเรียน
- ลงพื้นที่เก็บข้อมูลและถอดบทเรียนเพิ่มเติม
- ส่งข้อมูลให้ประธาน ศพก. ตรวจสอบความถูกต้อง และเพิ่มเติมข้อมูล
- ปรับปรุง/แก้ไขข้อมูลการถอดบทเรียนเพิ่มเติม
- นัดหมายประธาน ศพก. ตรวจสอบข้อมูลจากที่มีการแก้ไข/เพิ่มเติม
- จัดทำรายงานผลการถอดบทเรียน

๓) การนำไปใช้ประโยชน์

- ส่งรายงานผลการถอดบทเรียนให้สำนักงานเกษตรจังหวัด
- เผยแพร่ประชาสัมพันธ์รายงานผลการถอดบทเรียน

๓. ปัญหา/อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการถอดบทเรียน

- ๑) ประธาน ศพก. ติดงานและมีภารกิจมาก จึงไม่ค่อยมีเวลาในการให้ข้อมูลได้บ่อยครั้ง ข้อมูลจากการถอดบทเรียนจึงยังไม่ละเอียดมาก

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

แผนที่แสดงที่ตั้ง ศพก. และศูนย์เครือข่าย

ภาคผนวก ข
การจำหน่ายผลิตภัณฑ์ ของ ศพก.

ภาคผนวก ค

การประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์

ภาคผนวก ง
ผลงานดีเด่นและประกาศนียบัตรที่ได้รับ

ปี ๒๕๕๖ ได้รับรางวัลเกษตรกรดีเด่น ระดับจังหวัด สาขาบัญชีฟาร์ม

ปี ๒๕๕๙ ประกวดศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร ระดับจังหวัด
ได้รับรางวัลที่ ๒

ปี ๒๕๖๐ ได้รับประกาศเกียรติคุณเพื่อแสดงว่า เป็นครูบุญชิตันแบบ ผู้ปิดทองหลังพระ

ปี ๒๕๖๑ ได้รับเกียรติบัตรเครือข่ายหนึ่งตำบล หนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP) ตำบลวังน้ำลัด อำเภอโศก

ปี ๒๕๖๒ ประกวดวิสาหกิจชุมชนดีเด่น ระดับจังหวัด ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับที่ ๑

ปี ๒๕๖๔ ประกวดแปลงใหญ่ดีเด่น ระดับจังหวัด ได้รับรางวัล รองชนะเลิศอันดับที่ ๒

ปี ๒๕๖๔ ได้รับการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตร GAP ข้าว

ปี ๒๕๖๕ ได้รับประกาศเกียรติคุณ หมอเดินอาสาประจำหมู่บ้าน

ปี ๒๕๖๕ ศพก. ได้รับเกียรติบัตรการร่วมจัดนิทรรศการส่งเสริมความรู้ป่าชุมชนบ้านเขาดิน

ปี ๒๕๖๕ ประกวดศูนย์ส่งเสริมและผลิตพันธุ์ข้าวชุมชนดีเด่น ชนะเลิศอันดับที่ ๑
ระดับภาคเหนือตอนล่าง

